

XVI. Helsingin kaupungin valaistulaitoksen Hallitus.

Helsingin kaupungin valaistulaitoksen vuosikertomus vuodesta 1902 on sisällykseltään seuraava:

„Selontekovuonna on Hallitukseen, samaten kuin edellisenäkin vuonna, kuulunut allekirjoittanut Schildt, puheenjohtajana, sekä Bergroth ja Willgren jäseninä; Hallituksen varajäseninä on ollut konsuli G. Paulig sekä insinöörit G. Zitting ja Fr. Rosberg.

Hallituksessa on käytön ja liikkeen silmälläpitoon kuuluva työ ollut jaettuna samaten kuin edellisenäkin vuonna.

Kaasulaitoksen virkamiehistössä ei ole sattunut mitään muutosta.

Kaasunhinta on ollut sama kuin edellisenä vuonna.

Arvonlisäyksiä kaasulaitoksen vakinaisiin tileihin.

Pääputkiverkko.

Seuraavat uudet pääputket on laskettu alempana mainittujen katujen alle:

Kruunuvuorenkadun	162 m.	75 mm	putkea	. . . . .	<i>Smc.</i>	1,260: 44
Kauppiaankadun	49	”	”	”	”	428: 05
Vyökadun	178	”	”	”	”	1,055: 79
Linnankadun	104	”	”	”	”	656: 42
Pietarinkadun	112	”	”	”	”	893: 40
Kapteeninkadun	11	”	”	”	”	158: 06
Neitsytpolun	82	”	”	”	”	590: 32
Korkeavuorenkadun	150	”	100	”	”	1,392: 29
Laivurinkadun	137	”	75	”	”	1,158: 26
Lapinlahdenkadun	58	”	”	”	”	579: 75
Lapinrinteen	96	”	”	”	”	746: 46
						<hr/>
	Summa	1,139 m	putkea		<i>Smc.</i>	8,919: 24

Vähennetään Korkeavuorenkatua varten merkitty 75 mm

putki . . . . . ” 196: —

Summa *Smc.* 8,723: 24

Lyhtypylväitä lyhtyineen ja haaraajohtoineen.

Kruunuvuorenkadulle	6	kpl.		<i>Smk.</i>	801: 78
Kauppiaankadulle	2	”		”	277: 40
Pietarinkadulle	1	”		”	129: 96
Tehtaankadulle	6	”	(3 johtoputket ennen pantu)	”	769: 04
Neitsytpolulle	10	”		”	1,461: 08
Kapteeninkadulle	2	”		”	280: 02
Korkeavuorenkadulle	2	”		”	272: 02
Puistokadulle	3	”	(johtoputket ennen pantu)	”	373: 51
Laihurinkadulle	1	”		”	112: 31
Lapinlahdenkadulle	2	”		”	290: 17
Lapinrinteelle	2	”		”	256: 99
Kolmikulmalle	5	”		”	845: 56
Tokantorille	2	”	(johtoputket ennen pantu)	”	195: 54
	Summa 44 kpl.				
103 kpl. 2:n liekin katulamppua				”	1,380: 23
Erinäisille paikoille pantu rautapylväitä haarain ja puupylväiden sijaan				”	736: 76
				Summa <i>Smk.</i>	8,182: 37
Vapaaksi tulleiden rautahaarojen hinta vähennetty				”	130: —
				Summa <i>Smk.</i>	8,052: 37

Yksityisiä haaraajohtoja.

52 kpl. uutta yksityisjohtoa on vuoden kuluessa maahan laskettu. Siihen on mennyt putkea seuraavasti:

75 mm valuputkea	38,0	m.
63 ” ”	3,0	”
50 ” ”	340,0	”
38 ” ”	2,0	”
	Summa	383,0 m.

Yksityisjohtojen kustannukset ovat tehneet . . . . . *Smk.* 4,495: 52

Uunia varustuksineen.

Uuden retorttiuunin ja kahden uuden uuniholvin toimeenpanemiseen on vuodeksi 1902 määrätty 28,000 markkaa. Syistä, jotka Hallitus on kertonut 1903 vuoden tulo- ja menoarviossa, ei tämä työ tullut suorit-

tavaksi vuonna 1902, jonka tähden sanottua vuotta varten merkitään ai-noastaan se valmistava meno, 600 markkaa, joka kaasulaitoksella on ollut puheenalaista työtä varten, jota vastoin määrärahasta jällellä olevat Smk 27,400 on otettu „Uunien määrärahaiin tiliin“ käytettäväksi vuonna 1903.

Kalustoa.

Kalusto kaasunvalmistusta varten	Smk	122: 71
„ katuvalaistusta „	„	198: 56
„ yksit. valaistusta (kaasumittareja) varten	„	18,833: 44
„ putkien laskemista „	„	1,020: 23
„ konttoria varten	„	780: —
„ sekalaista	„	42: 75
	Summa Smk	20,997: 69

Yhteenveto

arvonlisäyksistä.

Pääputkiverkko	Smk	8,723: 24
Lyhtypylväät lyhtyineen ja haarajohtoineen	„	8,052: 37
Yksityisiä haarajohtoja	„	4,495: 52
Uunit varustuksineen	„	600: —
Kalusto	„	20,997: 69
	Summa Smk	42,868: 82

Poistoja

kaasutehtaan vakinaisista tileistä ja kalustosta.

Näitä poistoja, jotka vuonna 1901 olivat 10 % kalustosta sekä 2 % kaikesta muusta, on vuodelta 1902 merkitty seuraavat prosentit.

Pääputkiverkko	2 %	Smk	5,575: 02
Lyhtypylväät lyhtyineen ja haarajohtoineen	2 „	„	2,467: 19
Yksityiset haarajohdot	2 „	„	408: 10
Kaasutehtaan rakennukset	7 1/2 „	„	38,555: 47
Arkadiantontin „	7 1/2 „	„	220: 50
Uunit varustuksineen	7 1/2 „	„	6,615: —
Koneet putkijohtoineen	7 1/2 „	„	4,615: 80
		Siirto Smk	58,457: 08

	Siirto	Smf.	
			58,457: 08
Kaasukellot	7 1/2 ‰	„	1,617: —
Kalusto kaasunvalmistusta varten	10	„	327: 33
„ katuvalaistusta „	10	„	73: 27
„ yksityistä valaistusta (kaasumittareja) varten	5	„	861: 28
„ putkijohtoa varten	10	„	680: 83
„ konttoria „	10	„	358: 97
„ sekalaista „	10	„	231: 91
		Summa Smf.	62,607: 67

Keskimääräinen poisto on 5,45 ‰ alkavain siirtojen määrästä.

Kaasunvalmistus.

Valmistettua kaasua.

Asemakaasumittarin käynnin oikaisulla on valmistettu 1,496,690 m³ kaasua.

Vuonna 1901 valmistettiin 1,335,000 m³. Lisäys vastaa 12,12 ‰.

Kaasunsaanti y. m.

Näiden 1,496,690 m³:n valmistukseen on mennyt tavallisia

kaasuhiiliä	4,900,000 kg.
cannelhiiliä	487,200 „
	<hr/>
Summa	5,387,200 kg.

Kaasunsaanti tonnista hiiliä on siis ollut 277,82 m³, vastaten 280,69 m³ vuonna 1901. Vähäisempi kaasunsaanti vuonna 1902 on johtunut siitä, että siinä luotettavassa kalustonkatsastuksessa, joka voitiin toimittaa 31 p:nä joulukuuta 1902, täytyi lisätä 147,460 kg. hiiliä 1902 vuoden hiilenkulutukseen, jotta varasto saataisiin kirjain kanssa yhtäpitäväksi, sekä että pienempi hiilimäärä, joka viime talvena hiilien kuumentumisen tähden oli osaksi palovahingoittunut, on muutettu kaasuksi — palovahingoittuneesta hiilimäärästä on saatu korvausta asianomaiselta palovakuutusyhtiöltä. Ero hiilivahingoitusta oli 1,35 ‰ 1900 vuoden lokakuun 1 p:stä lähtien tulleista hiilistä.

Cannelhiililisä on ollut 9,04 paino ‰.

Valovoima kaupungin tarkastushuoneessa	13,56 H. k.
S:n kaasutehtaassa	13,58 „ „

Hiilien hinnat: Kaasutehtaalle varastoonpantuina ovat hiilet vuoden kuluessa tulleet maksamaan:

Tavalliset kaasuhiilet, Wearmouth	Imp. 19: 50 m. tonnilta
Cannelhiilet Niddrie	„ 40: 27 „ „

Sivutuotteet.

Koksihiilet.

Sen lisäksi, mitä on mennyt sulatusuunien lämmitykseen, on kaasunvalmistuksesta saatu 61,038 hl. koksihiiliä.

Koska kaasuksi muutettujen hiilien paljous on 67,340 hl, on volyymin koksiprosentti 90,64.

Tonnista kaasuksi muutettuja hiiliä on saatu 11,33 hl. koksihiiliä eli, kun niiden paino on 40 kg hehtolitralla, 453,20 kg.

Kivihiihterva.

Kaasunvalmistuksesta on saatu tervaa

Priima, eristettyä	626 tynnyriä
Sekunda, sakeaa ainetta	360 „
	Summa 986 tynnyriä

Painoltaan 230 kg. tynnyriltä tervaa vastaa 986 tynnyriä 22,678 kg.

Tervansaanti siis 42,1 kg. m. tonnilta kaasuksi muutettuja hiiliä.

Kaasunkulutus.

Yksityistä kaasua valaistukseen	43,04	644,366 m ³	
„ „ lämmitykseen y.m.	21,46	321,286 „	965,652 m ³
Kaupungin katuvalaistus	23,37		349,868 „
Kaasutehtaan valaistus	2,12		31,765 „
Vuotoa, tiivistystä y. m.	10,01		149,985 „
	Summa 100,00 m ³ 0/0	Summa 1,497,270 m ³	

Koska koko kulutus vuonna 1901 oli 1,334,860 m³, niin 1902 vuoden lisäys, 162,410 m³, vastaa 12,17 0/0.

Maksettavaksi pantu kulutus vuonna 1902, s. o. koko kulutus, vuoto vähennettynä, on vuoteen 1901 verraten lisäytynyt 14,65 0/0.

Suurin kaasunkulutus oli perjantaina Joulukuun 19 p:nä, jolloin 8,080 m³ kaasua kulutettiin. Vastaava luku vuodelta 1901 oli 7,170 m³.

Pienin oli kaasunkulutus tiistaina Kesäkuun 24 p:nä, jolloin käytettiin 1,120 m³ kaasua. Vastaava luku vuodelta 1901 oli 900 m³.

Tulot kaasusta ja sivutuotteista.

Yksityinen kaasunkulutus.

Kaasua à 30 penniä m ³ :ltä	644,366 m ³ . Smk	193,309: 80	
Vähennetään alennuksia	„	5,468: 85	Smk 187,840: 95
Kaasua à 15 penniä m ³ :ltä	321,286 m ³	„	48,192: 90
Kaasutehtaan kulutus			
à 20 penniä m ³ :ltä	31,765 m ³	„	6,353: 00
	<u>Summa 997,417 m³ . . . . .</u>	<u>Summa</u>	<u>Smk 242,386: 85</u>

Katuvalaistuksen kaasu.

Katuvalaistukseen käytetystä kaasusta, 349,868 m³:stä à 30 penniä, on kaupunkia veloitettu Smk 104,960: 40.

Sivutuotteita.

Koksihiiliä.

Myyty ja kaasutehtaan tarpeeksi — muuhun kuin uunin lämmitykseen — käytetty.

	%	hl.	Smk.
Musertamattomia koksihiiliä	91,7	47,142	77,152: 31
Muserrettuja	„ 8,3	4,303	8,764: 25
	<u>Summa 100,0</u>	<u>51,445</u>	<u>85,916: 56</u>
Keskim. myyntihinta musertamattomista koksihiilistä			Smk 1: 64 hl:lta.
s:n „ muserretuista		„	„ 2: 04 „

Kivihiiliterva.

Vuoden valmistusmäärästä on myyty:

eristettyä tervaa	569 tynnyriä	Smk 6,100: 50
sakeaa ainetta	329 „	„ 1,645: —
	<u>Summa 898 tynnyriä</u>	<u>Smk 7,745: 50</u>

Yksityisen kaasunkulutuksen erikoisseikat.

1902 vuoden tulo- ja menoarvion mukaan lasketun ja todellisuudessa saavutetun yksityisen kaasunkulutuksen suhde näkyy seuraavasta:

	Todellisuudessa.	Arvion mukaan.
Kaasua valaistukseen	644,366 m ³	717,500 m ³
„ lämmitykseen y. m.	321,286 „	245,000 „
„ juhla-valaistuksiin (menoarviossa „Ka- tuvalaistus“ nimityksen kohdalla, mutta tässä sisältyvä määrään „Kaa- sua valaistukseen“)	— —	2,250 „
	<hr/> 965,652 m ³	<hr/> 964,750 m ³

Yllämainitusta näkyy, että todellinen sekä tulo- ja menoarvion mukaan laskettu yksityinen kaasunkulutus kokonaisuudessaan ovat miltei yhtäpitävät, mutta että valokaasun ja lämmityskaasun suhteessa on huomattava erotus.

Kaasua valaistukseen.

Edellämainitun mukaan oli tämä kulutus vuonna 1902 644,366 m³ vastaten 636,379 m³:iä vuonna 1901.

Lisäys vastaa 1,25 %.

Huomauttamista ansaitsee, että kun 1902 vuoden ensi neljänneksenä kulutus väheni 6,14 % verraten samaan aikaan vuonna 1901, tuotti 1902 vuoden viimeinen neljännes 9,27 %:n lisäyksen verraten samaan aikaan vuonna 1901. Tämä lisäys johtui niistä verrattain monista valokaasun ottajista, jotka tulivat lisäksi syksyllä 1902.

Kaasua lämmitykseen y. m.

Lisäys tässä kulutushaarassa vuodesta 1901 on 136,994 m³ eli 74,3 %. Lämpökaasun kulutus oli Tammikuussa 1902 21,428 m³ ja saman vuoden Joulukuussa 43,479 m³.

Kaasutehtaan varastosta on vuoden kuluessa myyty seuraavat lämpökaasukoneet:

1 liekin kaasukeittäjiä	109	kpl.
2 ” ”	402	”
3 ja useamman liekin kaasukeittäjiä	5	”
Paistinuuneja	2	”
Kylpylaitteita	27	”
Vedenlämmittäjiä	3	”
Kaasukamiineja	7	”
Sekalaisia laitteita	16	”
	Summa	571 kpl.

Vuonna 1901 myytiin yhteensä 257 kpl. lämpökaasukoneita. Lokakuun 1 p:stä 1900 on kaasutehdas myynyt 837 sellaista konetta.

Kaasumootoreita oli vuoden lopussa 19 kappaletta yhteensä 82 hevosvoimalla käytännössä.

Kuluttajilla käytännössä olevia kaasumittareja.

	Valokaasu	Lämpökaasu	Summa
Kuluttajilla 31 p:nä Joulukuuta 1902	696 kpl.	787 kpl.	1,483 kpl.
” 1 ” Tammikuuta ”	642 ”	328 ”	970 ”
<i>Lisäys vuoden kuluessa . . . . .</i>	54 kpl.	459 kpl.	513 kpl.

Lisäys vastaa 52,9 %.

Kaikista, kuluttajilla käytännössä olevista kaasumittareista oli 31 p:nä Joulukuuta 1902 53,1 % lämpökaasumittareita, vastaten 33,8 % vuonna 1901.

Koska kuluttajilla olevia mittareita 1 p:nä Lokakuuta 1900 oli: 564 kpl. valokaasu- ja 55 kpl. lämpökaasumittaria, eli yhteensä 619 kpl., on mittarien luku $2\frac{1}{4}$ vuotena lisäytynyt 132:lla valokaasu- ja 732:lla lämpökaasumittarilla, eli yhteensä 864 kappaleella, s. o. 139,6 %:lla.

Katuvalaistus.

	Kokoyönliekkiä		Poulenyönliekkiä		Summa
	kpl.	kpl.	kpl.	kpl.	
Liekkejä vuoden alussa:					
Aerliekkejä, joilla on 105 l. tuntikulutus	532		742		
Lucasliekkejä " " 500 " "	—		2		
Avoimia liekkejä " 141 " "	6	538 ¹⁾	—	744	1,282 ²⁾
Liekkejä vuoden lopussa:					
Aerliekkejä, joilla on 105 k. tuntikulutus	550		866		
Lucasliekkejä " " 500 " "	—		2		
Avoimia liekkejä " 141 " "	6	556 ¹⁾	—	868	1,424 ²⁾
Lisäys	18	—	—	124	142

Katuvalaistukseen mennyt kaasunkulutus on ollut 349,868 m³, vastaten tulo- ja menoarviossa laskettuja 360,000 m³. Lisäys vuodesta 1901 on 8,29 %.

Kaasun valmistuskustannukset.

Menot.

Tavallisia kaasuhiiliä	101,967: 77	
Cannelhiiliä	22,839: 94	
Hiilien kuletus ja sovelluttaminen	1,874: 90	126,682: 61
Sekalaisia aineksia	— — —	574: —
Kaasumestarin palkkaus	— — —	4,450: —
Lämmittäjäin palkkaus	— — —	11,279: 62
Höyrypannun- ja tyhjennyskustannukset	— — —	11,017: 41
Kaasunpuhdistus	— — —	2,177: 62
Rakennusten kunnossapito	1,292: 71	
Uunien "	10,093: 49	
Koneiden "	564: 07	
Siirto	11,950: 27	156,181: 26

¹⁾ 26 kpl. aer ja 6 kpl. avointa liekkiä ovat aikakautisia Eteläsatamassa. —

²⁾ Tähän ei ole luettu sellaisia liekkejä, jotka rakennustöiden y. m. tähden ovat samuksissa.

	Siirto	11,950: 27	156,181: 26	
Kaasukellojen kunnossapito		35: 29		
Pääputkiverkon „		1,929: 46		
Kalusto „		<u>2,311: 53</u>	16,226: 55	
Koksityö		— — —	4,478: 16	
Tervatyö		— — —	2,006: 80	
Hallinto:				
Hallituksen palkkio		8,000: —		
Toimitusjohtajan palkka, osapalkka ja vuokra-apu		13,500: —		
Kamreerin ja rahastonhoitaj. palkka		4,500: —		
Konttoriapulaisten palkkaus		<u>2,019: —</u>	28,019: —	
Sekalaisia kustannuksia, niinkuin palovakuutus- ja tapaturmava- kuutusmaksuja, valaistus, polt- toaineet, puhtaanapito ja var- tioiminen y. m.		— — —	20,859: 63	
Kaasua kelloissa 1 p:nä Tammi- kuuta 1902		— — —	<u>380: —</u>	228,151: 40

Tulot.

Koksihiilistä	99,079: 31		
Kivihiilitervasta	8,644: 50	107,723: 81	
Kaasu kelloissa 31 p:nä Joulukuuta 1902	— — —	264: —	107,987: 81
<i>Valmistuskustannus</i>		— — —	120,163: 59

Tämän mukaan tulee maksettavaksi pannun kaasumäärän, 1,347,256 m³, valmistushinta olemaan 8,92 penniä m³:lta, vastaten 13,29 penniä vuonna 1901.

Taloudelliset tulokset.*Yksityinen kaasunkulutus.**Tulot.*

Maksettavaksi pantu kaasu, vähennykset poisluettuina *Smf.* 242,386: 85

Menot.

997,417 m ³ kaasua à 89,1894 m. 1,000 m ³	88,959: 06	
Mittarien lukeminen ja maksun periminen	2,173: 80	
Konttorikustannukset	2,908: 48	
Kaasumittarien kunnossapito	1,510: 25	
Yksityisjohtojen „	11: 80	
Muut kustannukset	5,132: 40	100,695: 79
		<hr/>
	<i>Voitto Smc</i>	141,691: 06

Katuvalaistus.*Tulot.*

Maksettavaksi pantu kaasu	<i>Smc</i> 104,960: 40
-------------------------------------	------------------------

Menot.

349,868 m ³ kaasua à 89,1894 pr 1,000 m ³	31,204: 53	
Lyhdynsytyttäjät	17,960: —	
Lampunhoitajat	5,859: 45	
Lamppujen kunnossapito	1,606: 17	
Lyhtyjen, pylväiden ja haarajohtojen kunnossapito	2,073: 28	
Muut kustannukset	2,464: 70	„ 61,168: 13
		<hr/>
	<i>Voitto Smc</i>	43,792: 27

Yksityiset työt.*Tulot.*

Toimitetut työt ja tarveaineiden myynti	<i>Smc</i> 84,028: 84
---	-----------------------

Menot.

Putkenlaskijain esimies	2,700: —	
Aineskirjanpitäjä	1,800: —	
Tarveaineet ja työkustannukset	60,607: 38	<i>Smc</i> 65,107: 38
		<hr/>
	<i>Voitto Smc</i>	18,921: 46

Puhdas voitto.

Kun alempana mainittavilta tileiltä on saatu seuraavat voitot:

Yksityisen kaasunkulutuksen	<i>Smk</i> 141,691: 06	
Katuvalaistuksen	„ 43,792: 27	
Yksityisten töiden	„ 18,921: 46	<i>Smk</i> 204,404: 79

ja tästä vähennetään

poistoa saamisista	„ 33: 42	
„ vakinaisista tileistä ja kalustosta „	62,607: 67	
korkoa liikepääomasta y. m.	„ 7,860: 33	„ 70,501: 42
<i>saadaan nettovoitto</i>		<i>Smk</i> 133,903: 37

Se vuoden säästö, joka vastaa tulo- ja menoarviossa vuodelta 1902 laskettua säästöä, jossa arvonlisäyksiä ei ole merkitty varoiksi eikä vähennetty mitään kiinteän tilien poistosta, saadaan jos puhtaasta voitosta *Smk* 133,903: 37

vähennetään:

arvonlisäykset	<i>Smk</i> 42,868: 82	
<i>Smk</i> 15,000:n määrärahasta sähkölaitoksen ehdotuksen tekemistä varten käytetty määrä	„ 12,987: 60	
samasta määrärahasta jällellä oleva määrä, varattu mahdollisesti sattuviin menoihin	„ 2,012: 40	
<i>Smk</i> 28,000:n määrärahasta uusia uunია varten jällellä oleva määrä käytettäväksi v. 1903 „	<u>27,400: 00</u>	<u>85,268: 82</u> 48,634: 55

sekä *lisätään*

poistot		<u>62,607: 67</u>
		<i>Säästö Smk</i> 111,242: 22

Tämä säästö oli 1902 vuoden tulo- ja menoarviossa laskettu *Smk* 62,000: —.

Vastaava säästö vuodelta 1901 oli *Smk* 94,693: 15, kun se määrä, joka vähennettiin puhtaasta voitosta, oli ainoastaan *Smk* 27,778: 65 vastaten *Smk* 85,268: 82 vuonna 1902.

Kaasutehtaan asema kaupunginrahastoon nähden.

Velkaa 1 p:nä Tammikuuta 1902:

Saldo edelliseltä vuodelta	183,287: 32		
Kaasutehtaan voitto (vastaava tulo- ja menoarvion säästöä) vuo- delta 1901	94,693: 15	277,980: 47	
Vuoden kuluessa nostettu	110,500: —		
Korkohyvitystä	7,860: 33	118,360: 33	396,340: 80
Rahastoon suoritettu rahassa	— — —	163,900: —	
Kaasua katuvalaistusta varten	— — —	104,960: 40	
„ sisävalaistusta varten	— — —	10,409: 40	
Luovutettu koksihiliä ja toimitettu töitä	— — —	13,242: 40	292,512: 20
<i>Velkaa kaupunginrahastoon 31 p:nä Joulukuuta 1902 . . . . .</i>	— — —	— — —	103,828: 60

Teknilliset tulokset y. m.

	1902	1901
Kaasunvalmistus . . . . . m ³	1,496,690	1,335,000
Kaasunkulutus yksityistä valaistusta varten . . . . . „	644,366	636,379
„ keittämiseen y. m. . . . . „	321,286	184,292
„ katuvalaistukseen . . . . . „	349,868	323,089
„ kaasutehtaan tarpeeksi . . . . . „	31,765	31,298
Kaasunvuoto ja tiivistys . . . . . „	149,985	159,802
S:n % koko kulutuksesta . . . . . %	10,01	11,97
Suurin kulutus päivässä . . . . . m ³	8,080	7,170
Pienin . . . . . „	1,120	900
Kaasuliekkejä vuoden lopussa . . . . . kpl.	1,424	1,282
Käytännössä olevia kaasumittareja s:n . . . . . „	1,483	970
Kaasumootoreja s:n . . . . . „	19	21
S:n . . . . . hvm	82	90
Retorttivuorokausia vuotta kohti . . . . . kpl.	11,396	10,496
Retorttilatinkoja vuotta kohti . . . . . „	45,518	43,661
Kaasuntuotanto retorttivuorokautta kohti . . . . . m ³	131,4	127,2
S:n retorttilatinkia kohti . . . . . „	32,9	30,6
Retorttilatinkien keskipaino . . . . . kg.	118,4	108,9

Enintään ladattuja retortteja vuorokautta kohti	kpl.	58	55
Vähintään ” ” ” ” ”		11	11
Kaasuksi muutettuja tavallisia kaasuhiiliä . . .	kg.	4,900,000	4,334,970
” cannelhiiliä	”	487,200	421,170
Cannelhiilisiä	0/0	9,02	8,86
Kaasunsaanti m. tonnista hiiliä	m ³	277,82	280,69
Koksinsaanti ” ” ”	hl.	11,33	10,62
Tervansaanti ” ” ”	kg.	42,10	44,05
Valovoima: kaupungin tarkastushuoneessa . . .	n. k.	13,56	13,74
S:n kaasutehtaalla	”	13,58	13,84
